

A VI. Országos Főépítészeti Konferencia

A J Á N L Á S A I

A Gyulán 2001. augusztus 22-24. között megtartott VI. Országos Főépítészeti Konferencia munkáját eredményesen elvégezte, kitűzött célját elérte. Konferenciánk címe „A vonzó település”, alcíme „Településmarketing és a főépítészek” volt.

A plenáris üléseken és a három szekcióban elhangzott javaslatok alapján a Konferencia az alábbi ajánlásokat teszi:

1. A települések versenyével a jövőben is számolni kell. Törekedni kell azonban arra, hogy e versenyben településeink egyéni arculata és környezeti minősége minél jelentősebb – ha lehetséges, meghatározó – tényező legyen, illetve maradjon. Tartósan vonzóvá ugyanis csak az a település tud válni, amely ezt az erőforrását felismeri és kihasználja.
2. A (védett) építészeti és természeti értékek alapvetően befolyásolják a települések arculatát, ennél fogva a települések „piaci megismertetésében és értékesítésében” kiemelkedő jelentőséggel bírnak. A települési főépítész kötelessége a rendelkezésére álló eszközökkel elősegíteni ezen értékek tervszerű feltárását, regisztrálását, védelmét, illetve fenntartását és hasznosítását.
3. Minden város és község fejlesztési- és marketing stratégiájának kidolgozása során kiemelt hangsúlyt kell fektetni a történeti és kulturális értékek, valamint az épített és a természeti környezet adottságainak feltárására és megőrzésére. A főépítész feladata, hogy e szempontokra alapozva mind a fejlesztési programokban, mind a településrendezési tervekben juttassa érvényre az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzését, továbbfejlesztését és minőségének javítását célzó törekvéseket, továbbá hogy ennek érdekében hangolja össze a hosszú távú célokat a rövid távú érdekekkel.
4. A főépítész tevékenysége és a településmarketing – a szakterület jellege és tárgya miatt – elválaszthatatlan egymástól, ebből eredően minden főépítész érintett, illetve részese a folyamatnak, tehát foglalkoznia kell a településmarketinggel is. Fontos, hogy a főépítész rendelkezzen az alapvető fogalmi és módszertani ismeretekkel, továbbá hogy szükség esetén és az indokolt mértékben vegye igénybe a városmarketing szakértők munkáját.
5. A településtervezés folyamatában az egyes (szak)tervezők munkájának összehangolása mellett különösen fontos a tervezők és a – majdani döntéshozó – választott testület képviselőinek tárgyszerű és aktív közreműködése is. Ebben a kapcsolatrendszerben – melynek hatékonysága a tervek elfogadottságában, konfliktusmentes hatályosulásában nyerhet visszaigazolást – fontos koordinatív és szervező feladat hárul a főépítészekre.
6. A településtervezés megújításához és a települések vonzóbbá tételéhez nélkülözhetetlen a „társadalmi részvétel” módszertanával kapcsolatban az elmúlt évtizedekben szerzett tapasztalatok összegyűjtése és elemzése. A társ-tudományok

bevonásával – a nemzetközi ismereteket is hasznosítva – fel kell tárni és be kell vezetni a helyi közösség részvételének hatékonyabb formáit.

7. Az országos és a helyi építészeti értékvédelem területén a központi pénzügyi támogatások mértékének növelése, valamint a jogi, módszertani és pénzügyi rendszerek összehangolása mellett javítani kell a területi és az önkormányzati főépítészek együttműködésének hatékonyságát is. Ennek keretében a területi főépítészek a rendelkezésükre álló információk átadásával, a források megszerzését lehetővé tevő intézkedések kezdeményezésével (pl. hazai és nemzetközi pályázati lehetőségek ismertetésével) nyújtsanak operatív segítséget az önkormányzati főépítészeknek.
8. A kistelepülések és társulásaik számára – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény előírásainak érvényesítése érdekében – központi támogatást kell biztosítani ahhoz, hogy a településrendezési, valamint a helyi értékvédelemmel összefüggő feladataik ellátását felkészült szakemberek (főépítészek) közreműködésével kezdhessék meg, illetve folytathassák. Az erre is igénybe vehető pályázati rendszert – a kistelepülések rendkívül korlátozott lehetőségeinek figyelembevételével – úgy kell kialakítani, hogy a pályázó települések (illetve társulások) legyenek érdekeltté téve főépítész (önálló, vagy közös) foglalkoztatásában és hogy a gazdasági, földrajzi, vagy etnikai hátrányok ne tegyék lehetetlenné a pályázatok igénybevételét.
9. A települések sokfélék, műszaki-fizikai jellemzőik, valamint a táji és természeti adottságukból fakadó – viszonylag objektíven leírható – arculatuk mellett tehát éppúgy önálló identitásuk van, mint ahogy a főépítészeknek is. A települések akkor lehetnek vonzóak, szépek („értékesek”), ha fejlődésük (fejlesztésük) és működ(tet)ésük az adottságokkal összhangban van, illetve abból levezethető, továbbá ha a főépítész és a település „személyisége” rokon, illetve harmonizáló.

A Konferencia továbbra is aggályosnak tartja, hogy az önkormányzatok jelentős része – közöttük a városoknak közel fele – nem alkalmaz főépítészt. Változatlanul fontosnak tartja és sajátos eszközeivel ösztönzi a főépítészeti kar létszámának emelését, ezért felkéri az Országos Főépítészeti Kollégiumot, hogy vizsgálja meg a főépítészeti hálózat további fejlesztését gátló körülményeket és dolgozzon ki javaslatot a helyzet érdemi javítására.

Budapest-Gyula, 2001. október 27.